

ת"פ 2886/11 - ט ר נגד פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 11-11-2886 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' ר ואח'
תיק חיזוני: מס' תיק חיזוני

בפני כבוד השופטת טל תדמור-זמיר
מבקש ט ר
נגד פרקליטות מחוז חיפה - פלילי
משיבה
החלטה

ענינה של החלטה זו - בקשה לפסיקת הוצאות הגנה לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ג-1977 (להלן: "החוק").

רקע

1. ביום 2.11.11 הוגש כתוב אישום כנגד המבוקש ונאשם נוספת, אשר ייחס להם עבירות של קשירת קשר לפשע, הונאה בכרטיס חייב בנסיבות חמורות וקבלת דבר במרמה בנסיבות חמורות, כל זאת בהתייחס לאירועים מנთ 2007, במסגרתם נתען כי הנאים קשו קשר להונאות את המועצה להסדר הימורים בספורט וקיבלו לידם סכום של 237,088TL, תוך שימוש בכרטיס חייב של משתמשים שונים, ללא ידיעתם ולא הסכמתם.

2. עוד לפני החלטה שמייעת הריאות בתיק, נעלמו עקבותיהם של המבוקש והנאשם הנוסף וההיליכים נגדם הוותלו. אלא שהմבוקש אותר וההיליכים בעניינו חדשו, בעודו הנאשם הנוסף לא אותר ולמעשה מעולם לא נדון בגין התקיק דן.

3. ביום 19.9.17 זוכה המבוקש, לאחר שמייעת ריאות, מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום וזאת מחייבת הספק. בהכרעת הדין התייחס בית המשפט בהרחבה לריאות הנسبתיות שעמדו כנגד המבוקש, בזמן הרוב של חצי מזמן העבירות ועד שמייעת הגנה, למעורבותם של אנשים נוספים ביצוע העבירות (אנשים אשר לא הועמדו לדין) ולהעדרו של הנאשם הנוסף מהדין. בית המשפטקבע כי העדרותם של הנאשם הנוסף פגעה פגעה משמעותית בהגנת המבוקש.

תמצית טענות הצדדים

4. **הმבוקש** מבקש לפ██ק לו פ██זים בגין 52 הימים בהם היה עצור בשנת 2013. המבוקש טוען כי ימי מעצמו הובילו להחמרה במצבו הרפואי, בעקבותיה הוא הוכר כנכה בשיעור של 40% מבחינה נפשית על ידי המל"ל. עוד מבקש המבוקש לפ██תו בגין הוצאות ההגנה - תשלום שכ"ט בסך 7,000TL לעו"ד פרטיו שייצג אותו החל מיום מעצמו

עוד בשלב בו הוגש כתב האישום, אך מונה לבקשת סגנור ציורי. המבוקש הוסיף וטען כי במסגרת ההליך המשפטי נגדו הוא חייב לשלם לממשלה סך של 7,000 נסיבות ערבנות עצמית עליה הוא חתום להבטחת קיום תנאי שחרורו ואשר חולטה בהעדרו ומבלילו שניתנה לו זכות הטיעון בעניין זה.

בדין מיום 17.12.3. הבהיר ב"כ המבוקש כי המבוקש מבסס את הבקשה אף על העילה של "נסיבות אחרות" ולא טוען כי לא היה יסוד לאשמה. לדבריו, אותן נסיבות נעוצות בהימשכות ההליך במשך 10 שנים מאז תחילת החקירה ועד הכרעת הדין, בשינויו שנקטה המדינה מסיום החקירה ועד להגשת כתב האישום ובאופן של חומרה חקירה מהותיים, כפי שאף נקבע בהכרעת הדין.

ב"כ המבוקש הוסיף וטען כי ההליך דנן שינה את חייו של המבוקש מכך אל קצה ובעקבות מעצמו, שבידיועד מתברר שהיא מיותרת לחולוטין, הוחמיר מצבו הנפשי באופן קיצוני, עד כי הוא הוכר כנכה על ידי המל"ל. בהתייחס לסתיבה שבגינה נעצר המבוקש - אי חזרתו מהו"ל במועד שנקבע לשובו - טען כי ניתן היה להסתפק אז בתנאים מוגבלים שאינם דוקא מעורר ממש ואין בעובדה כי לא הוגש ערעור על החלטות בית המשפט בעניין זה כדי לשלול את זכותו של הנאשם לקבל פיצוי.

5. **המשיבה** מבקשת לדוחות את הבקשה, הן מהטעם שלא צורף לה תצהיר לאימות העובדות והן מהטעם שהוא אינה עומדת בתנאים שנקבעו בפסיקה כדי לפסק פיצויים. המשיבה עמדה על הסיבות שהובילו להימשכות ההליך (היות החקירה מורכבת ומסועפת, אי התיאצבותו של המבוקש לדיניהם, התליית ההליך נגדו ובמהמשך עזיבתו את הארץ ואי חזרתו במועד, בניגוד להתחייבות שנתן) וטענה כי המבוקש לא הביא ראיות להוכיח את הנזקים שנגרמו לו. בהתייחס לתקופות בהן היה המבוקש עוצר, נטען כי בתחילת היה עוצר לתקופה של 5 ימים, מכח מרכיבותה של החקירה ובמהמשך נעצר ל-49 ימים נוספים, לאחר שהפר את הוראות בית המשפט ולא התיאץ לדיניהם. כן צוין כי הגם שבית משפט התיר בהמשך את שחרורו של המבוקש בתנאים, המבוקש לא מילא אחר תנאי השחרור ולכן נותר עוצר.

בדין מיום 17.12.3. חזר ב"כ המשיבה על טענותיו בכתב, הפנה להכרעת הדין והוסיף כי מצבו הנפשי של המבוקש, עליו אין חולק, אינו תולדת ההליך כאן, אלא של אירוחים אחרים שאים לקשוים לתיק דנן. כן הפנה לפרטוקול הדיון מיום 23.10.13 וטען כי יש באמור בו כדי לסתור את המסמך הרפואי שהגיש המבוקש בתמייה לבקשתו.

המסגרת הנורמטטיבית

6. סעיף 80 לחוק קובע שתי עילות חלופיות שמכוחן ניתן לפסק פיצוי לנואם ולהלן לשונו:

80 (א) "משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות מצדיקות זאת, רשאי הוא למצוות כי אוצר המדינה ישלם לנואם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצמו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שיראה לבית המשפט; במשפט שמנוהל קובל רשיי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור."

עמוד 2

7. תקנות סדר הדין הפלילי (פייצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982 (להלן: "תקנות הפיצויים") קובעות סכומי תקרה לפיצויים בשל מעצר והוצאות הגנה בהן נשא הנאשם.

8. אשר לעילה של "נסיבות אחרות מצדיקות זאת", בע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל** (22.1.02) (להלן: "ענין דבש") נקבע כי נסיבות העומם של עילה זו מותיר בידי בית המשפט שיקול דעת רחב, הצדκ הוא שאמור להנחות את בית המשפט אם לפסק פיצוי אם לאו וברי כי אין די בזכוי עצמו כדי לזכות את הנאשם בפיצוי. כדי להקל על מלאכת הפרשנות או הבחינה ולהוכיח את שיקול הדעת של בית המשפט, נקבעו בענין דבש שלוש קטגוריות של נסיבות: הליכי המשפט עצם; אופי וטיב הזכוי; נסיבות אישיות של הנאשם החיצונית למשפט. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסקה מבחני-משנה, כגון התנהגות המשתרעה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחיקירתו או במהלך המשפט (כגון נאשם ששקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא הזכוי (ראו לענין זה בע"פ 1442/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (26.2.13)).

בע"פ 2255 **תאופיק אגבירה נ' מדינת ישראל** (22.3.16) חזר בית המשפט על המבקרים שנקבעו לבחינת קיומן של נסיבות אחרות וכך נקבע:

"... בגדירו של המבחן הראו לעילה השנייה יש להסתכל על ההליך כלו במבט-על ובצורה כוללת... הנסיבות הנשקלות במסגרת עילה זו הן גמישות וכוללות בין השאר: נסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו, לטיב זיכוי של המבחן ולנסיבות האישיות של המבחן שזוכה.UILT-UOLLOT זו מאפשרת לבית המשפט לשקל גם שיקולים של צדק אף מקום בו היה (מלכתחילה) יסוד לאשמה. כאן יש לקחת בחשבון, מחוד גיסא, את הנזקים האישיים שנגרמו למבחן והיקפם, ובכלל זה - בין היתר, את מידתיות הפגיעה בזכויות החוקתיות. שיקול זה מדגיש את העובדה כי פסיקת פיצוי והחזר הוצאות מהוועה, במקרים הרואים, גם מעין אמצעי לפיקוח ולבקרה על התביעה ויש בה כדי לשפר ולאן את מעמדו של היחיד כלפי המדינה... מאידך גיסא, יש להתחשב - בעת השימוש בעילה זו - בשיקולים הציוריים הנוגעים לצורך שלא להביא להרטעת-יתר של התביעה מהעמיד אדם לדין מקום שנאספו ראיות מספיקות להגשת כתוב אישום... מושג-מפתח לעילה השנייה הוא לפיכך 'הועל' שנגרם לנאשם שזכה - בהסתכלות כוללת'."

עוד נקבע בפסקה כי הנטול להoxicח קיומן של "נסיבות אחרות" רובץ לפתחו של הנאשם (ענין דבש הנ"ל וכן בע"פ 5097/10 **גל (אשר) בוגנים נ' מדינת ישראל** (15.1.13)).

מן הכלל אל הפרט

ישום הכללים על המקרה שבפני מביאני לכל מסקנה כי לא מתקיימות ב מקרה דין נסיבות אחרות שמצדיקות פסיקת פיצוי למבקר.

9. **אופי וטיב ההחלטה** - בית המשפט סקר את שלל הראיות הנסיבתיות שעמדו כנגד המבוקש ובסיומו של יום זיכה אותו מחתמת הספק, לאחר שנקבע כי המבוקש הצליח להעלות ספק אשר יש בו כדי להצביע על תרחישים אפשריים, שבכוחם להסביר את הראיות העומדות לחובתו.

בפסקיקה נקבע לא אחת כי זיכוי מחתמת הספק מהו שיקול מרכזי נגד פיצויו של הנאשם (ע"פ 00/700 **טוויל נ' מדינת ישראל** (23.5.02) וכן עניין דבש).

10. **עزم קיומו של ההליך המשפטי** - בקטגוריה זו יש לבחון אם הتبיעה פעולה בזדון או ללא סיבה סבירה, אם לא היה מלכתחילה אינטנס ציבורי בהעמדה לדין, אם לנאים נגרם עיוות דין בשל התמימות ההלכית, אם הتبיעה התרשלה בבדיקה טענות הנאשם או שה הנאשם נפל קורבן לעלייה.

בעניינו לא ניתן לומר כי הتبיעה פעולה בזדון עת העמידה את המבוקש לדין. כנגד המבוקש ושותפו עמדה שרשת של ראיות נסיבתיות, אשר בנסיבות אחרות יכולה היתה להוביל להרשעה. כך למשל, אחד העדים המרכזיים, אמלסם שלו, הוכר כעוזן ולאחר מכן בבית המשפט (שארכה מספר דיוונים) ושהרים שעלו בה, נדחתה הגרסה שמסר העד בחקירתו. לו היה העד חוזר בעדותו בבית המשפט על הגרסה שמסר בחקירה ונמצא מהימן, וגרסתו בחקירה במשטרת היתה מקבלת את מלא המשקל, אפשר וה頓איה היתה משתנה. בית המשפט פירט בהכרעת הדין את צבר הראיות הנסיבתיות שהציגה הتبיעה, אל מול מחדלי החקירה או אובדן חומריה שכוקלים היו לתמוך או להפריך את גרסת המבוקש. כן התייחס בית המשפט לאי איתורו של הנאשם הנוסף ובסיומו של יום קביע כי יש בהצטברותם של אלה כדי לסייע לנאים ביצירת הספק הסביר. עם זאת, מדובר בפרשא בעלת השפעה על ציבור המשתמשים באתר האינטרנט של המועצה להסדר הימורים בספורט וברוי כי בנסיבות אלה היה אינטנס ציבורי בהעמדה המבוקש ושותפו לדין. עוד רואה להזכיר בהקשר זה, כי בקשה כגון דיא יש לבחון בראי הראיות שעמדו לעיני המאשימה ערבות הגשת כתוב האישום ולא בדיעבד (ראו למשל ע"פ 2366/03 **עסאף נ' מדינת ישראל** (1.12.04)).

אשר להימשות ההלכים - בהכרעת הדין (סעיפים 56-57 נקבע):

"בנסיבות המתוירות קשה לקבל את טענת הנאשם לפיה התקופה הארוכה שלחלפה מאז ביצוע העבירות (בשנת 2007) מצדיקה את ביטול כתוב האישום. אמן כתוב האישום הונש מעלה מרובה שנים לאחר ביצוע העבירות, אך מטיב הדברים עסקינן בחקירה מורכבת ומוסעפת למדי שלא ניתן היה לסייע בהקדם. שייחוי לא מבוטל חל בכל הקשור לתקופה שלחלפה מסוימת החקירה ועד הגשת כתוב האישום, אך התקופה שלחלפה מעת הגשת כתוב האישום ועד תחילת שמיעת הראיות, שלוש שנים מאוחר יותר, נתועה רובה כcóלה בהתנהלותו האישית של הנאשם ובבקשות דחיה שהוגשו לצורן לימוד הראיות".

לזאת יש להוסיף כי פרק זמן ניכר חלף מבלי שנותן יהיה להתחל בהליך, שכן המבוקש עזב את הארץ מבלי שוב, תוך הפרת התcheinבותו לשוב עד מועד ספציפי, ובניגוד להחלטות בית המשפט.

11. **נסיבות חיצונית למשפט - נזקים שנגרמו ל הנאשם** - בבסיס התביעה עומדים ימי מעטו של הנאשם בשנת 2013. הנאשם טען כי הנאשם גרם לו נזק נפשי ופגע קשות במצבו הבריאותי.

דא עק"א, שבנסיבות התיק דן אין ל.mob. להלן בנוגע לימי מעטו, אלא על עצמו, שהרי לפחות היה מתחמק מהליך審判, עומד בהתחייבותו ומתייצב לדינום שנקבעו לו, לא היה מעטר.

עיוון בתיק מעלה כי היה על הנאשם להתייצב לדין ביום 4.4.13, לאחר שהותר לו לצאת את הארץ בכפוף להתחייבותו לשוב עד המועד האמור. הנואם שבארצה אף ביום 4.9.13 עם שבו, נעצר. עם מעטו, הגיע המשיבה בקשה לעצמו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו (מ"ת 13749-09-13) וביום 12.9.13 בית המשפט הורה על מעטו של הנאשם עד החלטה אחרת, לצורך קבלת תסניר מעטר.

ה.mob. הגיע ערב על ההחלטה (עמ"ת 13-09-27488) ובית המשפט המחויז קיבל את העורר והורה על שחרורו בתנאים, אלא שה.mob. לא עמד בתנאים שנקבעו לו ולכן נותר במעטר.

אני מתעלמת מטענת הנאשם לפיה לא יכול היה לשוב לארץ עקב סכום עם אמו, שסרבה למן את חזרתו, אולם ראשית, טענה זו לא נשמעה בפני בית המשפט בהליך המעצר (ראו פרוטוקול מיום 12.9.13) ושנית, הנאשם אישר כי בסופו של יום חזר לאחר מחצית השנה מרצונו ולא נתן הסבר שינוי את הדעת לשאלת מי מימן את הטיסה חזרה ומדוע לא היה אפשרתו לעשות כן במועד.

12. כאמור לעיל יש להוסיף כי הנאשם לא הוכיח שמעטו דווקא הוא שגרם להתרדרות במצבו הנפשי. לא זו בלבד שה.mob. לא הגיע מסמכים רפואיים כדי לקשר בין מעטו לבין התדרדרות מצבו הנפשי, אלא שעיוון במסמכים הרפואיים שהגשו מלבדים כי מצבו הנפשי של הנאשם הינו תולדת של אירוע שוד אלים ואכזרי שuber בשנת 2010, בעקבותיו אף ביצע נסיוון אובדי ועובדן כסובל רפואי ופוסט טראומה (ראו מכתב של הפסיכיאטר ד"ר פוסטילניק מיום 25.12.14, כמו גם מכתבו מיום 14.4.15). אשר לטענת הנאשם כי בעת מעטו היה בשבייה רעב במשך חודשים - זו אכן קיבלה ביטוי בכתבו של ד"ר פוסטילניק מיום 14.4.15, ברם היא עומדת בסתייה לדברי ב"כ הנאשם עצמו בדיון מיום 23.10.13, בתיק מ"ת 13-09-13749.

בכתב עדכני מיום 28.9.17 חזר ד"ר פוסטילניק על האבחנות ואין בו כדי להוסיף.

13. אשר להוצאות ההגנה של הנאשם - אין די בטענה של הנאשם עצמו כדי להוכיח כי הוא אכן שילם לעו"ד פרטி מטעמו סך של 7,000 ₪ בגין התקיק דן. הנאשם לא צירף הסכם שכ"ט או כל מסמך אחר, אף לא פרוטוקול דיון מהליך "מעצר הימים", שילמד על התקשרות בינו לביןעו"ד טומי נדשי ועיוון בתיק דן מעלה כי עו"ד ברייך, בא כוחו הנוכחי, הוא שייצגו אל מן תחילת ההליך, מטעם הסנגוריה הציבורית. יתרה מזאת, שכר הטרחה של עורך הדין הפרטி, ככל שבעל שולם, שולם עבור "ציג בהליך מעצר לצורכי חקירה (מעצר ימים)" ואין לקבוע כי הליכים אלה היו מiotrim או שמעטו הראשוני של הנאשם הבהיר לשווה ולא עילאה. כי כך, אני סבורה כי הנאשם אינו זכאי להחזר הסכם האמור.

14. אשר לסך של 7,000 ₪ אשר חולטו לבקשת - עיון בתיק מעלה כי ביום 13.6.17, נunter בית המשפט לבקשת המשייבת והורה על חילוט סך של 65,000 ₪ (הן מזומנים הם ערבות בנקאית והן התחייבות עצמית עליה חתום המבקש), לאחר שה המבקש לא שב לארץ מחו"ל במועד שנקבע לשם כך. עוד עולה מהתיק כי המבקש לא היה מודע להחלטת בית המשפט, אלא בשלב מאוחר הרבה יותר, בשנת 2017, אז נודע לו על חובו מהמרכז לגביות קנסות. עם היודע לו על ההחלטה לחלה את הערבויות, הוא פנה בבקשת לביטולה וביום 17.6.12 החליט בית המשפט (כב' הש' קאופמן) כדלקמן:

"**במה שר להחלטתי מיום 6.4 הגישו בעלי הדין בודעה מוסכמת בעניין חילוט הערבויות.**

ניתן תוקף של החלטה להסכמה הצדדים לפיה חלק מימוש הערבות העצמית ישלם הנאשם סכום של 7,000 ₪ ב - 4 תשלום חדשים החל ביום 1.7.2017.

הלייני מימוש הערבות יעוכבו עד יום 15.102.017 וככל שהנאשם עומד בהתחייבותו הנ"ל, לא תמומש הערבות ולא יחולטו כספים נוספים.

ככל שהנאשם לא עומד בהתחייבותו הנ"ל, יחולטו הערבויות בהתאם להחלטת בית המשפט (השופט ליפשיץ) מיום 17.6.2013". (ההדגשה אינה במקור).

בנסיבות אלה, בהן המבקש הסכים לחילוט סך של 7,000 ₪, בגין אי חזרתו ארצה במועד שנקבע לו, אין מקום לטענה כי לא ניתנה לו זכות הטיעון ביחס לחילוט הסכום ואני סבורה כי הוא אכן זכאי לפיצוי בגין.

סוף דבר

15. בהתחשב בכל המקובל, בחלוקתו של המבקש בהימשות ההליכים ומשהוא לא הוכיח כי ההליך גרם לו נזק, ממוני או אחר, אני סבורה כי המקרה דנן בכלל בוגדר אותו מקרים בהם ניתן להצביע על קשר סיבתי בין הנזק, דהיינו המעצר והוצאות ההגנה, לבין ההליך המשפטי שבין דרכ ניהולו יפסק הפיזיו (ראו לעניין זה את ההחלטה כב' הש' שפירא (כתוארו אז) בת"פ (מחוזי חיפה) 4138/05 **נתנאל אלbez נ' מדינת ישראל** (11.12.05)).

על כן, הבקשתה נדחתת.

المذكرة تمتلك ملخصاً منفصلة.

ניתנה היום, ז' טבת תשע"ח, 25 דצמבר 2017, בהעדך
הצדדים.

